

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) a 203 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost není důvodná, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá, že nalézací soud nesměl obžalovaného uznati vinným jako spolupachatele zločinu podvodu, spáchaného Aloisem W. a ještě dalším pachatelem, nezjistil-li, že s nimi obžalovaný učinil výslovně nebo mlčky úmluvu o spáchání trestného skutku. Podle stálé judikatury nejvyššího soudu je spolupachatelství založeno vědomou spolučinností dvou nebo více osob při provedení trestného činu; nevyžaduje se však, aby na něm všichni společníci brali účast stejnoměrnou a rovnocennou, stačí, že je činnost každého z nich objektivně i subjektivně složkou děje, jehož celek tvoří trestné jednání. Spolupachatelem je proto také ten, kdo přispěl k provedení činu částečně, třeba jen v roli podřízené, jen když je v tom veden tímž úmyslem jako ostatní pachatelé. Ani předchozí dohoda, ani výslovné dorozumění pachatelů není zákonným předpokladem pojmu spolupachatelství. Stačí i nahodilá, ovšem vědomá a záměrná spolučinnost, na příklad, když pachatel, poznáv dosavadní činnost ostatních účastníků, čelící k dosažení zakázaného cíle, přistoupí za tímto účelem v dohodě s nimi dříve, než ještě byla dovršena celá skutková podstata zločinu, k činnosti ostatních a svou spolučinností ji doplní. Při spolupachatelství pak odpovídá každá spolučinná osoba za celý výsledek. Při podvodu — a o ten v souzené věci šlo — musí spolupachatel při vědomém spolupůsobení s jinými býti veden rovněž úmyslem poškozovacím a jednati u vědomí, že druhý spolupachatel nebo ostatní spolupachatelé jsou tímto úmyslem vedeni, a musí jim, veden jsa tímž úmyslem, při jejich listivé činnosti pomáhati. Vychází-li se z rozsudkových zjištění, že obžalovaný hned po zatčení přiznal, že domovní prohlídku u Oty P. a Heřmana T., pokud se týče zabavení peněz a cenností u Oty P. provedl s Aloisem W. z vlastního popudu, že se Alois W., jehož obžalovaný dlouhá léta osobně znal pod jménem Heřmana R. z N., vydával v přítomnosti obžalovaného za orgán tajné státní policie, že zmocnění k provedení domovní prohlídky a k zabavení peněz a skvostů opodstatňoval jen svým tvrzeným členstvím a příkazem tohoto úřadu, že se obžalovaný činně zúčastnil domovní prohlídky, pokud se týče zabavení peněz a skvostů u Oty P. a Heřmana T., a konečně, že se rozdělil s Aloisem W. a dalším pachatelem o zabavené peníze a skvosty v celkové hodnotě 29.000 K, nutno závěr nalézacího soudu o spolupachatelství obžalovaného na zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) a § 203 tr. z. uznati za bezvadný.

Čís. 6402.

Předpokladem kvalifikace podle § 174 I, písm. b) tr. z. je násilí vykonané po odnětí věci a za účelem zachování se v jejím držení. Je proto vyloučena u nedokonané krádeže, pokud věc nebyla odňata.

Při krádeži podle §§ 173, 174 II a 176 II tr. z. musí být i cena pojata do zlého úmyslu pachatelova.

Pachatelův předpoklad, že najde jen nepatrnou částku peněz, nevylučuje ještě při pokusu krádeže úmysl odciziti částku vyšší. Ten by byl vyloučen jen zjištěním, že se pachatel rozhodl odciziti výhradně menší částku, takže by více neodcizil, ani kdyby nebyl vyrušen a kdyby na místě činu skutečně bylo více.

Ideální souběh zločinu podle § 152 tr. z. se zločinem podle § 98, písm. a) tr. z. je možný.

Předpokladem zmateční stížnosti obžalovaného je možnost docílití uplatňovanými výtkami rozhodnutí proň příznivějšího.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1939, Zm I 508/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. z., zločinem veřejného násilí podle § 98, písm. a) tr. z. a zločinem těžkého poškození na těle podle § 152 tr. z., takto:

I. Zmateční stížnost, pokud čelí proti výrokům, odsuzujícím obžalovaného A. pro zločin veřejného násilí podle § 98, písm. a) tr. z. a pro zločin těžkého poškození na těle podle § 152 tr. z., se zamítá.

II. Vyhovuje se jí však, pokud čelí proti výroku odsuzujícímu obžalovaného A. pro zločin nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. z., napadený rozsudek se zrušuje v tomto výroku o vině a důsledkem toho ohledně obžalovaného A. i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a věc se vrací nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, dbaje pravoplatného odsouzení pro zločiny podle § 98, písm. a) a § 152 tr. z.

III. Podle § 290 tr. ř. se zrušuje rozsudek i ohledně obžalovaného B. ve výroku, kterým byl uznán vinným zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. z., a důsledkem toho i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a věc se vrací nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti, uplatňující zmatky podle § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř., lze přiznati úspěch jen z části.

Pokud jde o zločiny podle §§ 98 a 152 tr. z., vytýká zmateční stížnost jako zmatek podle § 281, čis. 9, písm. a) a čis. 10 — správně jen čis. 10 — tr. ř., že prvý soud neprávem přičítá obžalovanému tyto zločiny. Nejde prý o samostatné trestné činy a celá zjištěná činnost obžalovaného A., spáchaná při pokusu krádeže u Oldřicha D., může prý naplniti jen skutkovou podstatu krádeže. Nejvýše prý mohlo býti uznáno na krádež kvalifikovanou podle § 179 tr. z. Stěžovateli nelze přisvědčiti.

Rozsudek zjistil, že stěžovatel: 1. vnikl do uzamčeného obchodu Oldřicha D. v úmyslu odnítí tam peníze a zboží, při čemž byl přistižen, když prohledával zásuvky, takže (jen) pro toto prozrazení a přistižení při činu nedošlo k dokonání krádeže, 2. byv vyplašen Oldřichem D., vyskočil oknem a udeřil D-a, stojícího venku u tohoto okna, kusem železa do levého ramene a když byl přidržován D-em a P-em, — kteří měli důvod pokládati jej za zločince a právo jej zadržeti za účelem odevzdání úřadu (§ 93 tr. z.) —, udeřil D-a železnou trubkou nad levým okem a poškrabal jej na ruce. Rozsudek usuzuje dále, aniž jej stížnost v tomto směru napadá, že stěžovatel vykonal toto skutečné násilí v úmyslu, aby si vynutil volný útěk, tedy opominutí D-ovo, tudíž, aby zmařil své zadržení a odevzdání vrchnosti, 3. způsobil D-ovi uvedeným úmyslným úderem do ramene zranění, které mělo v zápětí přerušení zdraví trávající více než dvacet dnů.

Vycházejí z těchto předpokladů shledal první soud právem ve zjištěném příběhu vedle skutkové podstaty nedokonané krádeže též zločin vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. a zločin těžkého poškození na těle podle § 152 tr. z. Skutková podstata prvního trestného činu byla vyčerpána již skutečnostmi uvedenými pod čís. 1. Činností další, která obsahuje všechny pojmové znaky skutkové podstaty § 98, písm. a) tr. z. — an je z ní i zřejmý úmysl obžalovaného, vynutiti na D-ovi bezprávně, aby upustil od jeho zadržení — byl porušen další trestní zákon. A tento předpoklad je právě rozhodný pro otázku, jde-li o souběh. Nesejde na tom, že byl skutek, uvedený pod 2., spáchán v časové a místní souvislosti s pokusem krádeže. První soud musil proto zvlášť právně zhodnotiti skutečnosti, uvedené pod čís. 2., což učinil, podřadiv je skutkové podstatě vydírání podle § 98, písm. a) tr. z. Poněvadž jsou splněny náležitosti tohoto zločinu a nikoliv snad zločinu krádeže kvalifikované podle § 174 I, písm. b) tr. z. — kterou snad má zmáteční stížnost na zřeteli, jež však předpokládá, že pachatel vykonal násilí po odnětí věci a aby se zachoval v jejím držení, a nepřichází proto v úvahu, když stěžovatel nic neodňal, — nespočívá podřazení pod ustanovení § 98, písm. a) tr. z. na mylném výkladu zákona. Poněvadž pak šlo — podle zmáteční stížnosti nenapadeného zjištění rozsudku — násilí tak daleko, že mělo v zápětí těžké poškození na těle Oldřicha D., prohřešil se stěžovatel svou činností pod čís. 2. i proti ustanovení § 152 tr. z. a právem uznal první soud i na jednočinný souběh zločinu vydírání se zločinem podle § 152 tr. z. (rozh. č. 1000 vid. sb.).

Míní-li zmáteční stížnost, že celá uvedená činnost obžalovaného měla býti posuzována a tedy potrestána podle § 179 tr. z., nemůže míti úspěch již pro nedostatek možnosti docíliti rozhodnutí obžalovanému příznivějšího. Domáhat se svou námitkou dokonce použití přísnější trestní sazby, než jaké použil první soud. Neboť rozsudek vyměřil obžalovanému i se zřetelem na § 34 tr. z. a použiv přitěžující okolnosti uvedené v § 44, písm. a) tr. z. trest podle zákonné sazby § 178 tr. z. a v jejích mezích, která stanoví těžký žalář od šesti měsíců do pěti let, kdežto v § 179 tr. z. — jehož výměry by bylo důsledně použiti, kdyby tu byl

některý ze zákonných pojmů, uvedených v tomto zákonném ustanovení, jak to tvrdí zmateční stížnost — je stanoven na krádež, kvalifikovanou podle § 174 I, písm. b) tr. z., nebo na krádež, spáchanou s obzvláštní odvážlivostí, násilností nebo lstí, nebo ze zvyku (o krádež věci přes 20.000 K zřejmě nejde) těžký žalář od pěti do desíti let.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta, pokud napadá rozsudek v části, odsuzující stěžovatele pro zločiny podle §§ 98 a 152 tr. z.

Jinak je však zmateční stížnost opodstatněna.

Pokud jde o pokus krádeže ke škodě Oldřicha D., zjišťuje první soud, že obžalovaný vnikl oknem do jeho krámu v úmyslu zlodějském a že byl přistižen, když tam prohledával zásuvky. První soud má pak za to, že pro tuto překážku nedošlo k dokonání zamýšlené krádeže. Zjistiv, že bylo v krámě, kam se obžalovaný vloupal, zboží za 5.000 K a v sousední otevřené kuchyni, kde spala manželka D-ova, v uzamčené zásuvce částka 2.000 K, uznal první soud oba obžalované vinnými zločinem nedokonané krádeže věci a peněz v celkové ceně 7.000 K. Právně podřadil zjištěný skutek skutkové podstatě §§ 171, 173, 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. z. Při krádeži podle §§ 173, 174 II, písm. a), 176 II tr. z. je (i) cena věci kvalifikačním činitelem. V takových případech musí býti i tato cena pojata jako součást skutkové podstaty do zlého úmyslu.

Vzhledem k obhajobě stěžovatelově bylo proto na prvním soudu, aby se přesně vyjádřil a odůvodnil, že také zlodějský úmysl stěžovatelův a shodný s ním úmysl jeho spolupachatele, směřoval k odnětí všech peněz, které měli D-ovi a všeho zboží v krámě, nebo aspoň k odnětí věci v ceně přes 2.000 K, při nejmenším přes 500 K. Stěžovatel se totiž hájil tím, že zamýšlel odciziti jen něco k jídlu, pokud se týče jen menší množství potravin pro oba obžalované, a nějaké peníze. Dodal, že počítal s tím, že v krámě bude jen nepatrná částka (podle udání obžalovaného B. nějaké drobné), poněvadž obchodníci nenechávají v obchodě tržbu. Obžalovaný tak tvrdil, nebo aspoň napověděl, že hodlal odciziti jen potraviny, a to v malém množství, a jen peníze, které budou (v nepatrné částce) v krámě. Měl proto soud vzíti tuto obhajobu na přetřes, podrobiti ji dalšímu zkoumání, vyjádřiti se, zda jí věří a jaký význam jí přikládá a proč (§ 270, č. 5 tr. ř.), a zjistiti a odůvodniti přesně, že obžalovaní zamýšleli odnítí věci v ceně 7.000 K, nebo aspoň věci v ceně (částce) rozhodné pro kvalifikaci (2.000, 500).

Úmysl odciziti peníze v částce rozsudkem předpokládané by ovšem nebyl ještě vyloučen pouhým předpokladem obžalovaného, že najde jen nepatrnou částku. O vyloučení úmyslu odciziti peníze v částce v rozsudku zjištěné (nebo aspoň rozhodné pro kvalifikaci) by mohla býti řeč, kdyby bylo tvrzeno a zjištěno, že se obžalovaný rozhodl odnítí výhradně jen menší částku, takže by byl upustil od krádeže dalších peněz, i kdyby nebyl přistižen (a i kdyby peníze byly v okamžiku činu na místě, kde chtěl krásti).

Rozsudek jen uvádí, že obžalovaní doznali zlodějský úmysl. Dále uvádí — ovšem bez dalšího rozboru a hodnocení —, že se obžalovaní rozhodli pro krádež proto, že jim došly peníze, a že úmluva pachatelů

směřovala k odcizení nějakých peněz a nějakých potravin. Tímto zjištěním není zřejmě ještě přesně kryt závěr o subjektivní stránce krádeže, kvalifikované tak, jak první soud uznal, tím méně závěr o pokusu krádeže věcí a peněz v celkové hodnotě 7.000 K. Nevyjádřiv se o obhajobě stěžovatelově, že chtěl odciziti jen malé množství potravin, uznal první soud na pokus krádeže všeho zboží v ceně 5.000 K, ač nezjistil, o jaké zboží vůbec šlo, zejména zda to snad byly samé potraviny, a nezmínil se, jak si vysvětluje, že by byl stěžovatel odcizil (a proto po případě odciziti chtěl) všechno toto zboží, kdyby nebyl vyrušen, když je uvedenou hodnotou zboží ve spojení s povahou pekařského zboží napověděno, že šlo o větší množství zboží značné váhy nebo rozměrů a tím nesnadno odnesitelné, zvláště pro obžalované, kteří jeli na kolech. Rozsudek rovněž neuvádí, proč má za to, že obžalovaný zamýšlel odciziti i peníze v kuchyni a že nedošlo k odcizení těchto peněz jen pro jeho přistižení v krámě. Nezjišťuje dále, zda byly v krámě v okamžiku vniknutí obžalovaného nějaké peníze a v jakém množství a zda tam obvykle bývají peníze a kolik.

Řečené nedostatky, spočívající jak na vadném skutkovém probrání věci (§ 281, č. 5 tr. ř.), tak i na nedostatečném právním posouzení (§ 281, č. 10 tr. ř.), činí pochybným nejen závěr, že obžalovaní zamýšleli odnít věci a peníze v ceně a částce celkem 7.000 K, nýbrž i závěr o subjektivní skutkové podstatě krádeže, kvalifikované podle § 173 tr. z., ba i podle § 174 II, písm. a), c), § 176 II, písm. a) tr. z. vůbec.

Výrok odsuzující stěžovatele pro zločin krádeže je proto v celém rozsahu stížen zmatky uplatněnými stěžovatelem. Byl proto zrušen jako zmatečný. V důsledku částečného zrušení výroku o vině, byl zrušen též výrok o trestu a výroky s tím souvisící a věc byla vrácena prvnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení.

Tytéž důvody, na nichž se zakládá opatření zrušovacího soudu učiněné ve prospěch obžalovaného A. co do nedokonané krádeže ke škodě Oldřicha D., jsou ku prospěchu i obžalovanému B., který nepodal zmatečnou stížnost. Bylo proto postupováno podle § 290 tr. ř. z úřední moci tak, jako kdyby byl uvedený důvod zmatečnosti uplatňován i tímto obžalovaným, rozsudek byl proto zrušen i v části odsuzující obžalovaného B. a věc byla i ohledně něho vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 6403.

Účelem zákona č. 178/1924 Sb. z. a n. je vymýtit jakýkoliv hmotný vztah třetích osob k funkci veřejného činitele, i když je jinak vykonávána bezvadně.

S hlediska přečinu podle § 3, odst. 1 uvedeného zákona stačí, že si dá veřejný činitel poskytnouti prospěch nikoliv nepatrný z důvodu své služby a ve vztahu ke svým služebním úkonům. Je-li osobou v § 104 tr. z. uvedenou a činí-li výkon svého úřadu závislým na poskytnutí daru nebo se dá darem svěsti ke stranictví, jde již o zločin podle § 104 tr. z.